

ského soudnictví ve vlastnosti alespoň vyšetřujícího soudce — čl. 15. zák. o org. soudní) a složil zvláštní zkoušku. Jmenování provádí se na návrh krajského soudu.

Notářský úřad jest neslučitelný se zaměstnáním ve státních úřadech, s členstvím v kolegiu právních zástupců (advokátů), se soukromou službou a s provozováním obchodů neb živností. Notáři mohou býti však voleni do státních a veřejných ústavů, zastávají úřad učitelství a býti soudními tlumočníky.

Notářským úřadům přináležejí:

1. spolupůsobení při uzavírání jednání vyžadujících notářského spisu (takového spisu vyžaduje se zejména při veškerých jednáních týkajících se reálních práv na nemovitosti) a stvrzování jiná právní jednání,

2. protestace směnek a warrantů,

3. námořní protesty (zápisy a havarii),

4. ověřování opisů a podpisů,

5. potvrzování doby, kdy listina byla předložena,

6. potvrzování, že určitá osoba nalézala se v určité době v určitém místě,

7. zprostředkování při určitých prohlášeních a vystavování potvrzení, že určité prohlášení bylo učiněno,

8. registrace exekucí na nemovitosti a zrušení těchto exekucí,

9. vystavování zástavních výkazů (t. j. výkazů na vlastnickou hypotéku, které mohou tvořiti jistotu při státních a jiných dodávkách),

10. uschování listin, peněz a jiných hodnot,

11. uschování deposit,

12. přijímání peněz ku proplacení protestovaných směnek,

13. správa notářského archivu,

14. poskytování technické pomoci při sepisování notářských listin a

15. pořizování překladů a jich ověření (čl. 9. not. řádu z října 1926).

Notáři a veškerý notářský personál dostávají odměnu ze státní pokladny. Poplatky za notářské úkony byly původně vedeny na zvláštním účtu a přebytek po odečtení výdajů spojených s organizací notářství byl odevzdán na účet národního komisariátu spravedlnosti. Usnesením výkonného komitétu z 1. října 1928 tento zvláštní účet byl zrušen a výdaje a příjmy jsou vedeny v celkovém rozpočtu národního komisariátu spravedlnosti.

Notář jest povinen dbáti toho, aby právní jednání, při kterém spolupůsobí, neodporovalo zákonu a aby byly zaplacený kolkové a jiné poplatky. Notář není oprávněn posuzovati právní jednání, při kterém spolupůsobí s hlediska jeho účelnosti aneb prospěchu pro tu kterou stranu, avšak jest povinen poskytovat pracujícím při spolupůsobení při právním jednání aktivní pomoc za účelem chránění jejich práv a zákonných zájmů (čl. 15. not. řádu). Notář jest povinen zachovati úřední tajemství (čl. 16. not. řádu). Porušení úředního tajemství trestse se trestem na svobodě do 2 roků, při opakování — trestem na svobodě od 2 roků do nejvyššího trestu (t. j. trestu smrti) a konfiskací celého majetku (čl. 117. tr. z.).

Každé právní jednání, při kterém spolupůsobil notář, zapisuje se do zvláštního rejstříku. Originál notářského spisu ponechává se v notářském archivu, opisy opatřené notářskou doložkou vydávají se stranám. Právní jednání mohou býti uzavírána ve všech jazycích. Notář-

ská doložka obsahuje přesné pojmenování notářství, datum, po případě i hodinu, č. rejstříku, doložku, že poplatky byly zapraveny, podpis notáře a pečeti.

Odměna jest stanovena zvláštním tarifem. Některé osoby jsou vůbec osvobozeny od poplatku, rovněž poplatek nepodléhají listiny určitého druhu (hlavně listiny o jednáních, které uzavírají státní úřady). Jest přípustno splácti notářské poplatky v určitých lhůtách — na splátky. (Rozhodnutí sovětů národních komisariátů z 28. června 1924.)

Pozdějšími ustanoveními v některých nacionálních republikách právo jmenovati notáře bylo odňato místním správním orgánům a přeneseno na komisariát spravedlnosti.

V místech, kde notářství není zřízeno vykonává úkony sub 2.—11. uvedené národní soud. Potvrzování právních jednání přísluší výkonným komitétům resp. vesnickým sovětům.

P r a m e n y : Notářský řád — usnesení všeruského výkonného výboru z 4. října 1926, sb. zák. čís. 74. — Zákon o organizaci soudní z r. 1926. — Usnesení Ústředního výkonného komitétu a sověta národních komisariátů z 14. května 1926 sb. zák. čís. 35/26. — Notářský tarif — usnesení z 8. VII. 1926. — **T r u t n e v** — Notariat, Moskva 1924 (v jazyku ruském).

Ostatní literatura — články v časopisech »Sovětskaja justicia«, »Právo a Žizň« a jin.

JUC. JAROSLAV BLECHA:

Vlastníková služebnost.

Pojednání o této velmi složité otázce rozdělují na 3 části: I. Úvahu o oprávněnosti a juristickou konstrukci vlast. služebnosti, jak se o její vybudování přičinily, resp. jaké stanovisko k ní zaujaly jednotlivé autority.

II. Zkoumání dosavadního právního stavu, t. j. možnost vklínění projednávané instituce do dosavadního práv. řádu a pojednání, jak tuto otázku řeší theorie i praxe.

III. Jak se k ní zachovává lex ferenda.*)

I.

Vlastníková služebnost znamená, že subjektem vlastnictví k urč. věci a služebnosti ji zatěžující je táž osoba.

Institut vl. sl. našel si, jistě vlivem Huberovým, úrod-

*) Jako pramenů ke svému studiu použil jsem učebnic Krčmářovy, Svobodovy, Ehrenzweigovy a Kohlerovy, Kobanovy monografie »Eigentümergehörigkeit u. exekutiver Servitutenerwerb« a Zolloyvy práce »Ein Beitrag zur Lehre von den sog. irregulären Servituten«, oboje z »Festschriftu« 1911, Gmürova komentáře k švýcar. zák., dále Roučkova pojednání »Vlastníková služebnost« v »Právniku« 1925, sešit 7. a 8., Eisingerovy monografie »Von einheitlichen Verbauen mehrerer Grundbucheinlagen« z Gerichtszeitungu 1917 č. 35. a 36., konečně lheringova pojednání o »Passive Wirkungen der Rechte« z Jahrb. für die Dogmatik X. a Regelsbergerova z téže ročenky svazek LVIII. Je mi líto, že jsem se přes svou usilovnou snahu nedopídlil článku Huberova ve Festschriftu Bern 1902 für Fitting, ježto právě Huber je otcem jejího theoret. vybudování a všichni ostatní se v první řadě na něho odvolávají. Utěchou mi je pouze, že jej také hojně citují, takže mnoho z jeho myšlenek budu moci — aspoň nepřímo — přece užiti. Že jsem použil i četných rozhodnutí nejvyššího soudu, abych doplnil materiál k druhé části své práce, netřeba se zmiňovati. Citovati je míním až na příslušných místech.

nou půdu nejdříve ve Švýcarsku. Tam také po prvé byla uznána praktická potřeba jejího přijetí a dosud jedině ve švýc. zákoníku z roku 1907 byla vlastnickova služebnost uzákoněna ve čl. 733: Der Eigentümer ist befugt, auf seinem Grundstück zu gunsten eines anderen ihm gehörigen Grundstückes eine Dienstbarkeit zu errichten a s tím související čl. 735: Wird der Berechtigte Eigentümer des belasteten Grundstückes, so kann er die Dienstbarkeit löschen lassen. Solange die Löschung nicht erfolgt ist, bleibt die Dienstbarkeit als dingliches Recht bestehen.*)

Švýcarské zák., nehledíc k pochybnostem doktriny (nemini res sua servit), přijalo tento nový útvar všeobecně a přímočaře, stejně jako se nezdráhalo uzákoniti i vlast. hypotéku. Odvaha jeho původců u přirovnání k autorům něm. obč. zák. a rakouských novel je jistě úctyhodná. Ve Švýcarsku však, jak je málo známo, již před r. 1907 v některých kantonech (Curych a Basel) byla připuštěna i originární vlast. služ. t. j. zřízení vlast. služ. v době, kdy oba pozemky patřily těmž vlastníkově, a contr. vlast. služ. následné, t. j. vyloučení zrušujícího účinku konsolidace, když jde-li na př. o služebnost pozemkovou, a vlastník pozemku stane se oprávněným ze služebnosti na něm ležící či naopak. Stalo se to především soudní a knihovní praxí, nehledíme-li k několika jiným výjimkám ze zásady nemini res sua servit, jež mnohým starším právům jsou známy. Myslím tím: 1. Zřízení vlastnickovy služebnosti faktickým určením vlastníka dvou sousedících pozemků, aby si tyto vzájemně sloužily, t. zv. destination de père de famille (originární způsob).

2. trvání služebnosti přes spojení obou pozemků v rukou jednoho vlastníka (napotomní čili následná vl. sl., vyloučení zániku služebnosti per consolidationem). Konečně

3. možnost založení služebnosti, když jeden z pozemků patří určité osobě zcela, druhý jen z části, jsa ve spoluvlastnictví (originární způsob).

Budiž mi dovolen rozbor všech 3 případů:

Ad. 1. Destinatio patris familias je předchůdcem i náhradou vlastnickovy sl. v době a v právu, jež neznalo instituce veř. knih, v nichž tudíž nebylo lze pomýšleti na konstrukci vlastnickovy služebnosti, jež vyžaduje veřejného a hodnověrného oznámení, dosažitelného jen zápisem do veř. knih.

Nutková potřeba podobného institutu však způsobila už v římském právu, že se přes všechny věty o zřízení služebnosti mancipací a iniurecessi i všechny choullostivé a více méně nadsazené věty, že »nemini res sua servit«, a že »alienis aedibus servitutum neque acquirere neque imponere potest« (fg. 6 pr., fg. 10 comm. praed.), jež zvlášt v sabinské škole a u Juliana byly ostře zdůrazňovány, zároveň vynořila myšlenka automatického vzniku služebnosti, když 2 pozemky v rukou téhož vlastníka fakticky si sloužící změní majitele nebo

*) Tento článek odpovídá našemu § 526: Wenn das Eigentum des dienstbaren u. des herrschenden Grundstückes in einer Person vereinigt wird, hört die Dienstbarkeit von selbst auf (a contr.: bleibt die Dienstbarkeit als dingliches Recht bestehen). Wird aber in der Folge einer dieser vereinigten Gründe wieder veräussert, ohne dass inzwischen in den öffentlichen Büchern die Dienstbarkeit gelöscht worden, so ist der neue Besitzer des herrschenden Grundstückes befugt, die Servitut auszuüben.

aspoň jednoho z nich, jež ostatně odpovídá přirozenému rozumu.*)

Jen si představme příklad, o kterém mluví Labeo ve fr. 47 de damn. inf. Praví se tam: někdo postaví nad svými dvěma domy společné caenaculum (hořejší patro) a pak jeden z domů prodá. Naskytne se otázka, zda břevnoví tohoto cenakula, zapuštěné do cizího domu, tam smí zůstat mocí servitutis oneris ferendi automaticky vzniklé či jedině servitute (oneris) porticus servandae imposita, tedy zda je třeba výslovného uložení služebnosti.

Minicius by byl jistě uznal automatický vznik. (Srov. interpolovaný fr. 1 de servit. legat.: Jsou-li 2 taberny spojeny trémovím a pak odkázány 2 osobám, má se taková služebnost předpokládati: servitutum impositam videri. To je ovšem nešťastná konkluse, proti které protestuje už Julian, dodávaje: si nominatim haec servitus imposita est (tím to zvrací na hlavu). Juliánská škola však ochotně přiznávala, že nebyla-li služeb. výslovně vyhrazena lze trámy jednoduše vytrhati.)

Scaevola se drží spíše mínění Miniciova (fr. 41 pr. de serv. praed. urb. a fr. 20 pr. si serv. vind.). V prvním jde o případ, kdy někdo zdědil dva pozemky, první čistý, druhý obtížený odkazem habitationis. Zůstavitel vždy chodil přes druhý pozemek a dům na něm stojící na první. Scaevola praví, že i dědici náleží průchod — servitutum quidem non esse, sed heredem transire per domum posse. (Nejde vskutku o zřízení služeb., pouze o zmenšení práva bytu ve prospěch dědice či lépe ve prospěch pozemku, jež dědici zůstal čistý, na způsob služebnosti. (Následující slova o dum non noceat legatario jsou zřejmě interpolována.)

Ve druhém frag. jde zas o odkázaný pozemek, vedle něhož jsou casae junctae. Otázkou je, zda dědici, ježto casae zůstaly v dědictví, přísluší tomu odpovídající služebnost na pozemku ve prospěch oněch casae (jako u Labea caenaculum). Scaevola zodpovídá otázku kladně jako Minicius a rozebírá ji podrobněji: jde-li o vindikační legát, pak fundus debet servitutum, je-li to jen fideikomis, pak se proti obligační žalobě z fideikomisu postaví excepce, že vlastnictví se převede jen za podmínky, že služebnost zůstane.

Ulpian i Paulus celou konstrukci generationi spontaneae popírají, jak se ještě zmíním ad 3.

To se ovšem ethickému citění pozdější křesťan. jurisprudence zdálo nespravedlivým, a tak tato prolomila Ulpianovy názory zásadou, že právo služebnosti má býti pokud jen možno vykonáváno tak, jak toho vyžaduje obecné dobro. O tomto přelomu myšlení svědčí zejména interpolovaná slova dum non noceat legatario, o nichž jsem se zmínil, a interpolovaná část fr. 15 § 1 de usu leg: ut haec forma in agris servetur, quae vivo testatore obtinuerit. »Je velkým úspěchem byzantského práva, že se vyprostilo z klasického myšlení,« dodává Kohler.

Hojně vyskytování se případu zastavení jednoho pozemku ve spojení s druhým ve středověku vedlo Bartola k rozlišování mezi servitus continua a permanens. Při prvních přiznával vznik automatický, při druhých konstruoval aspoň povinnost ke zřízení služebnosti (při odkazech všeobecně, kdežto při jednáních mezi živými

*) K tomu a k násl. viz Kohler, Bürgerliches Recht II., str. 534.

je třeba podle něho pravidelně výslovného zřízení služebn.).

Staré Coutumes francouz. práva měly zásadu: destination de père de famille vaut titre. (Na př. pařížské Coutumes Notoires ze 14. stol.: se aucun Seigneur et Propriétaire d'aucunes maisons entretenans... fait que l'une serve à l'autre... telle ordonnance vaut titre.) Také Lodunois (1518) praví výslovně: en partage et division faits d'aucune chose commune, dont l'un chose sert à l'autre, y a aucunes veues ou agouts desdites choses partagées, audit cas lesdites veues et agouts demeurent en l'estat qu'elles estoient au temps desdites partages, si non l'espressement soit dit le contraire.) I jinde se destination označuje jako equipollente a tître. Pak ale francouzské právo podleho téměř obratu jako kdysi římské za Juliana, a zneuznávajíc v pozdním středověku generací spontaneam, vázalo každou služebnost na zřízení, pravíc, že žádná služebnost není bez titulu (destination de père de famille vaut titre quand elle est ou a été par écrit). Nebo tento text, odpovídající větám Paulovým a Ulpianovým: quand un père de famille met hors ses mains de sa maison, il doit spécialement déclarer, quelle servitudes il retient sur l'heritage... ou quelles il constitue sur le sien... toutes constitutions générales de servitudes, sans les déclarer, comme dessus, ne valent.

Až zas Code Napoleon zaujal stanovisko, respektující destinaci (podobně Bartolovu), ač jen ohledně »servitudes continuae« a »apparentes« (čl. 692). Za to čl. 694 vedl k nesčetným sporům, zda je čl. 692 vztahovati i na služebnosti apparentes non continuae.

Anglic. právo zaujalo stanovisko podobné Nap., je nom s tou odchylkou, že práva cesty a pumpy postavilo na roveň servituti continuae. V pozdějším anglickém právu se rozlišuje mezi případem, kdy panující pozemek přešel na nového nabyvatele a tím, kdy zůstal původ. vlastníku, a uznává se destinace jen v případě 1. (implied constitution = constitutio implicita, ne implied reservation = reservatio implicita) s výjimkou, že jde o služebnost nutnou.

Středoevropská práva formulovala destinaci jako domněnku, že strany mlčky chtěly založiti zároveň služebnost, takže nabyvatel takového fakticky panujícího pozemku mohl pak držeti, a též vydržeti příslušnou faktickou služebnost. Výslovně to stanovil saský o. z. v § 575: O mlčky, ať smluvně či mortis causa, zřízené služebnosti se mluví, když někdo s vlastnic. titulem drží 2 pozemky, z nichž jeden obtíží určitým břemenem či zařízením ve prospěch druhého, a vlastnictví jednoho z pozemků přejde na jiného, aniž o břemeni bylo něco výslovně ustanoveno nebo břemeno či zařízení bylo odstraněno.

Stejnou instituci zná, jak jsem pravil, i Code civil v čl. 692 a 4, a byl učiněn návrh, aby byla přijata i do něm. obč. zák., byl však zamítnut. Kohler ovšem má o tom jiný názor (str. 541): »Jestliže se o tomto způsobu vzniku služeb. v obč. zák. nemluví, je to správné. Neboť co vyplývá ze zákl. myšlenek práva, nepotřebuje žádné zákonné úpravy, jež by byla jen myšlivou.«

I naše (t. j. rakouská) praxe jeden čas připouštěla totáž (příklad viz v II B), ač toto přijetí mimoknihovní služebn. nemá u nás zákonného podkladu, neboť princip § 481 je, nehledíme-li k §§ 1470 a 1471, o. z. o. proveden do důsledků. Je nutno se proti němu postaviti tím spíše, že i obsah i rozsah takové služebnosti je v ne-

dostatku vložení do pozemk. knihy naprosto nejistý. Staudinger chce, pro oblast něm. o. z., tuto konstrukci proti námitce nezapsání do pozemkové knihy zachrániti tvrzením, že podle okolností lze ze smlouvy dovoditi, že bývalý společný vlastník přejímá mlčky závazek dodatečně služebnost i knihovně zříditi pro fakticky panující pozemek, což ovšem znamená pro uvedenou nejistotu v obsahu i rozsahu téměř naprostou jistotu vzniku sporu. Pro něm. právo, které se k vlast. služebnosti velmi příkře postavilo, takže lze jen stěží jeho ustanovení výkladem zeslabiti, jsou ovšem všechny konstrukce snažící se vyhověti praktické potřebě, omluvitelné.

Jak se tedy liší institut destinace od vlastníkovy služebnosti? Jestliže při destinaci přejdou dva pozemky, jsoucí v rukou téhož majitele (či rozpadne-li se jeden pozemek ve dva, do různých rukou), pak zůstanou vzájemné hospodář. poměry (nebyly-li výslovně změněny) tytéž, a co bylo dříve interním poměrem jednoho pozemku ke druhému (či jedné pozemkové části ke druhé), stává se vnějším poměrem, jenž se sám sebou objeví jako služebnost. Vlastníková služebnost však, ježto vzniká zápisem do pozemk. knih, není nikdy interním poměrem, je od počátku známa i třetím osobám a (jde-li na př. o knih. pořadí) působí též proti nim, je, aspoň podle své ideální konstrukce, od samého počátku skutečným právem, zakládajícím žaloby a působícím ve prospěch i v neprospěch společného vlastníka.

Ad. 2. Také instituce nezániku služebnosti confusione, t. j. trvání služebnosti v rukou jediného vlastníka a tedy jakýsi předchůdce §u 526 ozo., a tak zvané následné vl. sl. byla vyjimečně už i římskému právu známa. Zvláště otevřeně byla uznána v l. 31 de serv. praed. rust. (8, 3): vedle sebe leží pozemky ABC. A. má služebnost aquaeductus proti C přes B. Později nabude vlastník pozemku A pozemku C, takže by měl nastati zánik sl. konfusí a neměla by podle Julianova učení (sr. pozn. ad 1) služebnost znovu ožiti, když společný vlastník pozemek A zcizí. Julian však sám argumentuje, že prý i pozemek B byl zúčastněn (viz D 8, 1, 8, § 1 a D 8, 3, 27). Služebnost trvá, když panující a sloužící pozemek je částečně v týchž rukou (když na př. spoluvlastník jednoho je výhradním vlastníkem druhého), ačkoliv služebnost přes B je jen sekunderní pomocnou servitutou.

Také D 36, 1, 73, § 1 vylučuje zánik služebnosti confusione: Cum ex Trebelliano Sco restituitur hereditas, servitudes, quas mutuo praedia heredis et testatoris habent, nihilominus valent. S tím souvisí i lex 59. téže kapitoly, kdy zást. právo zůstavitelovo, fideikommissem převáděné, vyjde neporušeno z přechodného styku (v době mezi adicí a restitucí) s vlastnictvím fideikommissářovým.

To jest též stanoviskem práva byzantského, kterému se zdálo nespravedlností, aby byly bezdůvodně, z pouhé formalistické přepjatosti, zmařeny stávající práv. poměry.

Poznámka: Iheringovi (Dogm. Jahrb. X., str. 450) se dokonce zdají nespravedlivými případy, v nichž zaniká konfusí služebnost, uložená ve prospěch odkázaného pozemku, když dědic je vlastníkem pozemku sloužícího, takže se dědici výslovně (v D. 8, 1, 18 a D. 30, 116, § 4) ukládá povinnost ji znovu zříditi. On totiž tvrdí, že budoucí, věcně zajištěné vlastnictví se má k současnému jako současné jus in re aliena k vlastnictví (když

získá vasal pozemek, jemuž ve prospěch léna byla uložena služebnost, nesmí tím budoucí vasal utrpět ztrátu, stejně jako nesmí ztratit současný emphyteuta, když jeho pán nabude sloužícího pozemku, takže se i zde podle lh. neměl zrušující účinek konfuse vůbec připustit).

Tak to rovněž činí všechny novověké zákoníky od pruského Landrechtu (I, 22, §§ 52—54), sas. o. z. (§ 594), přes čl. 694. Code civil. podle dříve vládnoucí interpretace a přes ABGB (§ 526) až k § 889 říš. něm. zákoníka a čl. 739 švýc. civ. zák.

Ad. 3. lze poznamenat, že řím. právo nemluvalo sice o možnosti založení, nýbrž jen o trvání služebnosti, když jeden z pozemků patřil určité osobě zcela, druhý z části (D. 8, 1, 8, § 1, D. 8, 3, 27), že však by se bylo dalo i v řím. právu orig. založení takové částečně vl. sl. odůvodnit, kdyby se toho byla cítila potřeba (co může trvat, může i nově vzniknouti). Z moder. práv něm. obč. zákoník má o tom výslovný předpis, jehož pomocí se obchází zákaz původní vlast. služ. jak ukáží v odst. I., 4 a) na konci.

Je jisto, že volání po uzákonění vlast. služ., u nás jako ve Švýcarsku a kdekoli jinde, vyplynulo z prakt. potřeby. Ta je nepochybná, jak se na tom teď už všichni vynikající právníci shodují. Už Ihering na str. 492 X. svazku Jahrb. für die Dogm. praví: Praktický podnět k tomu (založení vl. sl.) může být velmi naléhavý. Představme si jen případ, že vlastník dvou pozemků A a B, jež jsou tak položeny, že z A lze dosáhnouti veř. cesty či řeky jen přes B, chce zastavit pozemek B. Nedá-li vložit na B už napřed ve prospěch A oprávnění cesty, pak ovšem, dojde-li k prodeji pozemku B (myslí se v exekuci), kupitel nemusí tuto trpět. Pro obecné právo tvoří tento případ téměř nepřekročitelnou překážku, neboť dokud oba pozemky jsou v těchže rukou, nemůže vlastník služebnost uvést v život, a protože tato neexistuje v době, kdy zást. věřitel pozemek prodává, přechází pozemek na kupitele neobtěžen. Nic tu nezbyvá jiného než nastoupiti za tím účelem cestu obligační, zavázati totiž věřitele že převezme do prodejních podmínek zřízení služebn. Snad by řím. juristé byli připustili samo zastavení deductā, resp. deductā servitute, což by jim bylo sloužilo jen ke cti.

Krčmář mluví o vlast. služebn. (Věcné pr. str. 249), poukazuje »na důležitý význam opatření«, kterým se pečuje, aby v době, kdy objekty, které si navzájem slouží, jsou ve vlastnictví jedné osoby, byla zřízením služebnosti upravena tato služba pro případ, že by se octly ve vlastnictví osob různých.

Ehrenzweig (I. 2, str. 337) praví v podstatě totéž: Společný vlastník upravuje takto »vorsorglich« (preventivně) sousedské poměry pro případ budoucího zcizení.

Kohler brojí proti mínění, vlast. služ. zneuznávajícímu: Věty odpuzující scholastiky! A jak to? Někdo má dva pozemky, z nichž jeden je obtížen poživacím právem. Obdrží od poživatele právo vložit naň pozemk. služebnost, jež snad má velký význam pro budoucí vztahy sousedních pozemků, nemůže to však učiniti, ježto právní logika tomu nechce!

Huber dokazuje praktickou důležitost vlast. služ. na desítkách stran svého pojednání (zejména mluví o důležitosti wechselseitiger Kottage-Dienstbarkeiten — vzájemných služebn. domovních).

Nemusíme ostatně pro příklady chodit tak daleko. Představme si jen případ, který uvádí Koban. Pozemek A má sice na severu přístup k veř. cestě (nezbytnou

cestu nelze požadovati), od vily, ležící v jeho jv. cípu, lze se však dostat do města mnohem rychleji přes sousední pozemek B. Dále postrádá pozemek A studně, zatím co zcela blízko hranic na pozemku B je vydatná cisterna. Dokud jsou oba pozemky v rukou téhož vlastníka, nečiní celý poměr obtíž — oba pozemky mohou si sloužit na základě uspořádání společným vlastníkem a zřízení služebnosti (jednak cesty, jednak odběru vody a stezky k prameni) je zdánlivě bezdůvodné, ježto vlastník může pozemků užívatí mocí svého vlast. práva libovolným způsobem. Její praktický význam se však ukáže, jakmile bude jedna z nemovitostí zcizena. Jaká výhoda, když v tomže okamžiku již tu jsou jasně uspořádané poměry služebnosti, jež umožňují snadné obhospodařování! Neuznáme-li instituci vlast. služ., bylo by nutno zřizovati obě servituty až v okamžiku zcizení. Tu však je známo z praxe, že laik často myslí, že statek bude prodán v onom hospodářském stavu, v jakém se nacházel, dokud byl v rukou společného vlastníka, kde si oba pozemky fakticky sloužily, a nechápe, že ten faktický stav musí dostatí právní základnu, nemá-li zaniknouti. Z toho vznikají zdoluhavé a těžké právní spory. (Pokračování.)

Pravda o lužických Srbech.

V těchto dnech Svaz Společností přátel Lužice dal tisku k dispozici pamětní spis o situaci lužických Srbů v dnešním Německu, který byl poslán radě Svazu národů. Pamětní spis vzbudil pozornost široké světové veřejnosti a podle došlých zpráv německá vláda činí všechny možné kroky, aby zabránila projednávání tohoto memoranda na světovém fóru. Chce nadále klamatí svět slovy a proto povolala k sobě zástupce lužických Srbů, aby jim prostřednictvím okresního hejtmana v Budyšině tlumočila stanovisko vlády.

V prohlášení se výslovně praví, že lužičtí Srbové mají též práva jako Němci. Charakteristická je zejména věta, že ve školství nestane se žádná změna. Vláda prohlašuje, že není lužické otázky a že lužičtí Srbové nejsou potlačeným národem.

V zájmu spravedlnosti žádáme německou vládu, aby nastoupila důkaz pravdy a odpověděla na tyto otázky:

1. Kolik mají lužičtí Srbové škol s luž. vyučovacím jazykem? (Ani jednu!) Kolik mají lužičtí Srbové škol, kde se učí čtení, psaní, náboženství a zpěvu v lužickém jazyku? (Několik, a to pouze v Sasku!)
2. Kolik německých učitelů je na školách v území lužickém, jak tito učitelé, kteří neznají jazyka dětí, mohou konat svoji povinnost? Proč lužičtí učitelé jsou překládání do německých krajů, když je silný nedostatek lužických učitelů? Kolik těchto lužických učitelů je v německém území? Kolik lužických duchovních je v německém území zatím co v kostele ve značném počtu lužických míst je mluveno k lidu jen německy?
3. Proč v poslední době v překládání lužických učitelů do německého území se pokračuje, když vláda neutlačuje luž. Srby? Proč přeložení na př. mimo jiné, učitelé Jan Měškank a Filip Jakubaš? (Pozn. red. První byl náčelníkem Svazu luž. sokolstva, druhý starostou sokol. župy Čišinského.) Proč celé řadě luž. učitelů dána nucená dovolená?
4. Proč numerus clausus na učitelských ústavech platí i pro lužické Srby, když je nedostatek luž. učitelů? Proč nebylo vyhověno žádosti Jednoty luž. učitelstva, aby luž. studentům bylo dovoleno studovat na učitelských ústavech? Několika studentům zabráněno věnovat se učitelskému povolání tím, že, ačkoliv dobře kvalifikováni, nepřijati. Proč do katolických vesnic lužických jsou dávání evangeličtí němečtí učitelé? Jak tito učitelé mohou vyučovat náboženství? To budí pohoršení a nespokojenost lidu. Proč odstranění lužičtí školští inspektoři a místo nich jmenování Němci?
5. Proč úředním zákrokem odstranění pracovníci ze soukromých podniků luž. Srbů, z tiskárny a banky? Jaké byly důvody pro zatčení šesti lužických Srbů, když po něko-